

**Rozporządzenie
Ministra Finansów**

z dnia 2002 r.

w sprawie zasad kalkulacji współczynnika kwoty 50 % przyszłych zysków oraz współczynnika określającego maksymalną wysokość przyszłych zysków, które mogą być zaliczone do środków własnych, zakładu ubezpieczeń wykonującego działalność ubezpieczeniową w dziale I.

Na podstawie art. 148 ust. 6 ustawy z dnia ... o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr ..., poz.) zarządza się, co następuje:

- § 1. Rozporządzenie określa zasady kalkulacji współczynnika kwoty 50 % przyszłych zysków oraz współczynnika określającego maksymalną wysokość przyszłych zysków, które mogą być zaliczone do środków własnych, zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność ubezpieczeniową w dziale I.
- § 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:
- 1) zysk zakładu ubezpieczeń - wynik finansowy netto w przypadku zakładów ubezpieczeń działających w formie spółki akcyjnej lub nadwyżka finansowa w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych zmniejszony lub zwiększony o wszelkie zdarzenia mające charakter nadzwyczajny,
 - 2) poziom rezygnacji - procentowy współczynnik określający ubytek portfela ubezpieczeń na skutek decyzji ubezpieczonych lub ubezpieczającego,
 - 3) poziom śmiertelności - procentowy współczynnik określający ubytek portfela ubezpieczeń w skutek zdarzeń objętych odpowiedzialnością zakładu ubezpieczeń.
- § 3. Maksymalną wysokość przyszłych zysków które zakład ubezpieczeń może wliczyć do środków własnych wyznacza się zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia.
- § 4. Zakład ubezpieczeń występując do Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, o zgodę na zaliczenie do środków własnych, kwoty odpowiadającej 50 % przyszłych zysków, jest zobowiązany przedstawić Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych wszelkie niezbędne, a w szczególności:
- 1) opinię aktuarusza wpisanego na listę prowadzoną przez Komisję Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych stwierdzającą prawidłowość przeprowadzonych obliczeń;
 - 2) szczegółowy opis założeń przyjętych do obliczeń;
 - 3) opinię biegłego rewidenta o prawidłowości dokonania wyznaczenia wyniku finansowego w warunkach porównywalnych.

§ 5. Obliczenia mogą być dokonane w sposób przybliżony, pod warunkiem że nie będą one prowadziły do wyznaczenia większej wysokości każdego z czynników (Z) i (S) przyjętego do obliczeń niż przy zastosowaniu metody dokładnej.

§ 6.1. Obliczenia wysokości przyszłych zysków dokonuje się raz do roku. W ciągu roku sprawozdawczego przyjmuje się wartość przyjętą do obliczeń na koniec roku sprawozdawczego.

2. Obliczenia wysokości przyszłych zysków mogą być dokonane wyłącznie przez aktuarium.
3. Aktuariusz dokonując obliczeń jest zobowiązany przyjąć bezpieczne założenia co do dalszego przebiegu ubezpieczeń a w szczególności bezpieczny poziom rezygnacji i śmiertelności dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń. W przypadku stwierdzenia w trakcie roku sprawozdawczego, że przyjęte założenia odbiegają na niekorzyść od faktycznej realizacji należy dokonać przeliczeń w trakcie okresu sprawozdawczego.
4. W przypadku ubezpieczeń grupowych obliczeń dokonuje się dla obecnego portfela osób ubezpieczonych.

§ 7. Obliczenia mogą być przeprowadzone dla części portfela ubezpieczeń, pod warunkiem, że stan rezerw matematycznych dla przyjętego do obliczeń portfela ubezpieczeń będzie stanowił co najmniej 90 % stanu rezerw matematycznych na koniec danego okresu sprawozdawczego.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

MINISTER FINANSÓW

UZASADNIENIE

Przepis art. 139 ust. 6 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr, poz.) wprowadza delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia w drodze rozporządzenia zasad kalkulacji współczynnika 50 % przyszłych zysków oraz współczynnika określającego maksymalną wysokość przyszłych zysków, które mogą być zaliczone do środków własnych, zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność ubezpieczeniową w dziale I.

Niniejszy projekt stanowi wypełnienie powyższej delegacji.

W rozporządzeniu użyto wyrazy, które oznaczają

- zysk zakładu ubezpieczeń - wynik finansowy netto w przypadku zakładów ubezpieczeń działających w formie spółki akcyjnej lub nadwyżka finansowa w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych zmniejszony lub zwiększony o wszelkie zdarzenia mające charakter nadzwyczajny,

- poziom rezygnacji - procentowy współczynnik określający ubytek portfela ubezpieczeń na skutek decyzji ubezpieczonych lub ubezpieczającego,
- poziom śmiertelności - procentowy współczynnik określający ubytek portfela ubezpieczeń w skutek zdarzeń objętych odpowiedzialnością zakładu ubezpieczeń.

Maksymalna wysokość przyszłych zysków które zakład ubezpieczeń może wliczyć do środków własnych wyznacza się zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia.

Zakład ubezpieczeń występując do Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, o zgodę na zaliczenie do środków własnych, kwoty odpowiadającej 50 % przyszłych zysków, jest zobowiązany przedstawić Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych wszelkie niezbędne dokumenty, a w szczególności:

- opinię aktuarusza wpisanego na listę prowadzoną przez Komisję Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych stwierdzającą prawidłowość przeprowadzonych obliczeń;
- szczegółowy opis założeń przyjętych do obliczeń;
- opinię biegłego rewidenta o prawidłowości dokonania wyznaczenia wyniku finansowego w warunkach porównywalnych.

Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych rozpatrując wniosek zakładu ubezpieczeń o zgodę na zaliczenie do środków własnych 50 % przyszłych zysków może:

- nie wyrazić zgody na zaliczenie do środków własnych kwoty podanej we wniosku zakładu ubezpieczeń,
- ograniczyć wysokość kwoty,
- uzależnić wysokość przyszłych zysków od wysokości innych elementów przyjętych w kalkulacji środków własnych ,
- wprowadzić dodatkowe ograniczenia na każdy z czynników przyjętych w kalkulacji

Zgoda Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych może być wydana na czas określony.

Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych wydając decyzję, o której mowa w ust. 1, może wyrazić zgodę na dokonywanie przeliczeń zgodnie z zasadami przyjętymi przez zakład ubezpieczeń.

Obliczenia mogą być dokonane w sposób przybliżony, pod warunkiem że nie będą one prowadziły do wyznaczenia większej wysokości każdego z czynników (Z) i (S) przyjętego do obliczeń niż przy zastosowaniu metody dokładnej.

Obliczenia wysokości przyszłych zysków dokonuje się raz do roku. W ciągu roku sprawozdawczego przyjmuje się wartość przyjętą do obliczeń na koniec roku sprawozdawczego. Obliczenia wysokości przyszłych zysków mogą być dokonane wyłącznie przez aktuarusza.

Aktuarusz dokonując obliczeń jest zobowiązany przyjąć bezpieczne założenia co do dalszego przebiegu ubezpieczeń a w szczególności bezpieczny poziom rezygnacji i śmiertelności dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń. W przypadku stwierdzenia w trakcie roku sprawozdawczego, że przyjęte założenia odbiegają na niekorzyść od faktycznej realizacji należy dokonać przeliczeń w trakcie okresu sprawozdawczego.

W przypadku ubezpieczeń grupowych obliczeń dokonuje się dla obecnego portfela osób ubezpieczonych.

Obliczenia mogą być przeprowadzone dla części portfela ubezpieczeń, pod warunkiem, że stan rezerw matematycznych dla przyjętego do obliczeń portfela ubezpieczeń będzie stanowił co najmniej 90% stanu rezerw matematycznych na koniec danego okresu sprawozdawczego.

W załączniku do rozporządzenia określono, że:

Współczynnik (W) określający maksymalną wysokość przyszłych zysków które zakład ubezpieczeń może wliczyć do środków własnych stanowi iloczyn dwóch czynników (Z) i (S) ze wzoru:

$$W=Z \times S$$

- 1) maksymalną wysokość czynnika Z określającego 50 % średniego zysku zakładu ubezpieczeń za ostatnie 5 lat oblicza się w sposób następujący:

- a) jeśli $N=1$, to $Z = 50 \% * Z_k / 5$
- b) jeśli $N=2$, to $Z = 50 \% * (Z_{k-1} + Z_k) / 5$,
- c) jeśli $N=3$, to $Z = 50 \% * (Z_{k-2} + Z_{k-1} + Z_k) / 5$,
- d) jeśli $N=4$, to $Z = 50 \% * (Z_{k-3} + Z_{k-2} + Z_{k-1} + Z_k) / 5$,
- e) jeśli $N \geq 5$, to $Z = 50 \% * (Z_{k-4} + Z_{k-3} + Z_{k-2} + Z_{k-1} + Z_k) / 5$,

gdzie:

N - liczba okresów sprawozdawczych prowadzenia działalności przez zakład ubezpieczeń za które opracowano roczne sprawozdanie finansowe

Z_{k-n} – zysk netto za okres sprawozdawczy k-n gdzie czynnik Z_k , oznacza zysk netto za ostatni okres sprawozdawczy; wyznaczając zysk netto należy ponownie przeliczyć zysk zakładu ubezpieczeń korygując go o elementy mające charakter wyjątkowy a w szczególności:

- a) zyski i straty nadzwyczajne,
 - b) przychody i koszty związane z rozliczeniami z Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym z tytułu wpłat wynikających z upadłości zakładów ubezpieczeń,
 - c) dodatnie wyniki ze sprzedaży lokat mające charakter wyjątkowy.
- 2) Maksymalną wysokość czynnika S określającego średni dalszy czas trwania umów ubezpieczenia oblicza się w sposób następujący:
- a) podstawą do wyznaczenia współczynnika jest oczekiwany czas dalszego trwania umowy ubezpieczenia wyznaczony dla poszczególnych umów zgodnie z założeniami § 7 ust. 3 rozporządzenia.
 - b) w ramach poszczególnych typów umów ubezpieczenia wyznacza się średni współczynnik dalszego trwania umów ubezpieczenia danego typu jako średnią ważoną oczekiwanych czasów wyznaczonych w pkt a).
 - c) czynnik (S) dla całego portfela ubezpieczeń stanowi średnią ważoną średnich dalszych czasów trwania umowy ubezpieczenia dla poszczególnych typów umów. Wysokość czynnika S nie może być wyższa niż 10.

Przez wagi przyjęte do obliczenia średnich ważonych o których mowa w pkt 2b i pkt 2c rozumie się:

- dla umów ubezpieczenia zaliczanych do 1, 2 i 4 grupy – obecną wartość przyszłych świadczeń przyjętą do kalkulacji rezerw matematycznych. Dla ubezpieczeń grupowych można

przyjąć obecną wartość przyszłych świadczeń można oszacować jako iloczyn obecnej wartości przyszłych składek i średniego poziomu szkodowości,

- dla umów ubezpieczenia zaliczanych do 3 grupy działu I – wysokość rezerwy matematycznej powiększonej o obecną wartość części inwestycyjnych przyszłych składek, przy czym obecną wartość części inwestycyjnej składki wyznacza się przy stopie technicznej stosowanej dla porównywalnych ubezpieczeń zaliczanych do 1, 2 i 4 grupy po pominięciu założeń dotyczących poziomu rezygnacji.

Przez typy umów rozumie się portfele umów ubezpieczenia dla których zostały przyjęte jednolite zasady kalkulacji składki oraz kalkulacji rezerw techniczno ubezpieczeniowych.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje bezpośrednich skutków finansowych dla budżetu państwa.

**Załącznik do rozporządzenia
z dnia**

**SPOSÓB WYLICZENIA WSPÓŁCZYNNIKA OKREŚLAJĄCEGO MAKSYMALNĄ
WYSOKOŚĆ PRZYSZŁYCH ZYSKÓW KTÓRE ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ MOŻE
WLICZYĆ DO ŚRODKÓW WŁASNYCH.**

1. Współczynnik (W) określający maksymalną wysokość przyszłych zysków które zakład ubezpieczeń może wliczyć do środków własnych stanowi iloczyn dwóch czynników (Z) i (S) ze wzoru:

$$W=Z \times S$$

- 1) maksymalną wysokość czynnika Z określającego 50 % średniego zysku zakładu ubezpieczeń za ostatnie 5 lat oblicza się w sposób następujący:
 - a) jeśli $N=1$, to $Z = 50 \% * Z_k / 5$
 - b) jeśli $N=2$, to $Z = 50 \% * (Z_{k-1} + Z_k) / 5$,

- c) jeśli $N=3$, to $Z = 50 \% * (Z_{k-2} + Z_{k-1} + Z_k)/5$,
- d) jeśli $N=4$, to $Z = 50 \% * (Z_{k-3} + Z_{k-2} + Z_{k-1} + Z_k)/5$,
- e) jeśli $N \geq 5$, to $Z = 50 \% * (Z_{k-4} + Z_{k-3} + Z_{k-2} + Z_{k-1} + Z_k)/5$,

gdzie:

N - liczba okresów sprawozdawczych prowadzenia działalności przez zakład ubezpieczeń za które opracowano roczne sprawozdanie finansowe

Z_{k-n} - zysk netto za okres sprawozdawczy $k-n$ gdzie czynnik Z_k , oznacza zysk netto za ostatni okres sprawozdawczy; wyznaczając zysk netto należy ponownie przeliczyć zysk zakładu ubezpieczeń korygując go o elementy mające charakter wyjątkowy a w szczególności:

- a) zyski i straty nadzwyczajne,
- b) przychody i koszty związane z rozliczeniami z Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym z tytułu wpłat wynikających z upadłości zakładów ubezpieczeń,
- c) dodatnie wyniki ze sprzedaży lokat mające charakter wyjątkowy.

2) Maksymalną wysokość czynnika S określającego średni dalszy czas trwania umów ubezpieczenia oblicza się w sposób następujący:

- a) podstawą do wyznaczenia współczynnika jest oczekiwany czas dalszego trwania umowy ubezpieczenia wyznaczony dla poszczególnych umów zgodnie z założeniami § 6 ust. 3 rozporządzenia.
- b) w ramach poszczególnych typów umów ubezpieczenia wyznacza się średni współczynnik dalszego trwania umów ubezpieczenia danego typu jako średnią ważoną oczekiwanych czasów wyznaczonych w pkt a).
- c) czynnik (S) dla całego portfela ubezpieczeń stanowi średnią ważoną średnich dalszych czasów trwania umowy ubezpieczenia dla poszczególnych typów umów. Wysokość czynnika S nie może być wyższa niż 10.

2. Przez wagi przyjęte do obliczenia średnich ważonych o których mowa w pkt 1 ppkt 2 lit. b) i

c) rozumie się:

- a) dla umów ubezpieczenia zaliczanych do 1, 2 i 4 grupy – obecną wartość przyszłych świadczeń przyjętą do kalkulacji rezerw matematycznych. Dla ubezpieczeń grupowych można przyjąć obecną wartość przyszłych świadczeń można oszacować jako iloczyn obecnej wartości przyszłych składek i średniego poziomu szkowości,

- b) dla umów ubezpieczenia zaliczanych do 3 grupy działu I – wysokość rezerwy matematycznej powiększonej o obecną wartość części inwestycyjnych przyszłych składek, przy czym obecną wartość części inwestycyjnej składki wyznacza się przy stopie technicznej stosowanej dla porównywalnych ubezpieczeń zaliczanych do 1, 2 i 4 grupy po pominięciu założeń dotyczących poziomu rezygnacji .
3. Przez typy umów rozumie się portfele umów ubezpieczenia dla których zostały przyjęte jednolite zasady kalkulacji składki oraz kalkulacji rezerw techniczno ubezpieczeniowych.